

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.II.453/2024/14.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. október 17.
Az ügy tárgya: embercsempészés büntette
Terhelt (ek): IV. rendű
Első fok: Szegedi Törvényszék, 12.B.7/2023/266., ítélet, tárgyalás,
2023. augusztus 23. (jogerő: 2023. augusztus 23.)
Másodfok: -
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Csongrád-Csanád Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya: a IV. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészés büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Csongrád-Csanád Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szegedi Törvényszék 12.B.7/2023/266. számú ítéletét IV. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatja meg, hogy a pénzbüntetés kiszabását mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Elrendeli a IV. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett pénzbüntetésnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését a terhelt részére.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 99.042 (kilencvenkilencezer-negyvenkettő) forint bűnügyi költsége az állam viseli.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] **I.** A Szegedi Törvényszék a 2023. augusztus 23. napján kihirdetett 12.B.7/2023/266. számú ítéletével IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészség bűntettében [Btk. 353. § (1) bekezdés (2) bekezdés a) és b) pont, (3) bekezdés d) pont] és ezért – mint bünszervezetben elkövetőt – 6 év fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 10 év Magyarország területéről történő kiutasításra és 350 napi tétel, 2.000 forint napi tétel összegű, összesen 700.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből és 1.586.589 forint erejéig vele szemben vagyonelkobzást rendelt el.

[2] Az ítélet – fellebbezés hiányában – a IV. rendű terhelt tekintetében a kihirdetése napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** 1. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Csongrád-Csanád Vármegyei Főügyészség 6.B.205/2024/2. szám alatt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontjában meghatározott okból, a Be. 651. § (2) bekezdés a) pontja alapján IV. rendű terhelt javára terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben a jogerős ítélet pénzbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezésének mellőzését indítványozta.

[4] Az indítvány indokolása szerint az ügyben eljáró bíróság megsértette a Btk. 33. § (6) bekezdés b) pontjában, valamint a Btk. 60. § (2a) bekezdésben foglalt azon rendelkezést, miszerint kiutasítás mellett pénzbüntetés nem szabható ki. Ezáltal pedig az elsőfokú ítélet pénzbüntetés kiszabására vonatkozó része, mivel büntető anyagi jogszabályba ütközik, törvényt sért.

[5] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.350/2024/7. számú átiratában a vármegyei főügyészség indítványát – annak helytálló indokai alapján – fenntartotta, és a pénzbüntetés mellőzésével a jogerős ítélet megváltoztatását, egyebekben pedig a hatályában fenntartását indítványozta.

[6] Utalt rá, hogy bár a kiutasítás szabályozása az elkövetés és az elbírálás között módosult, és a kiutasítás elkövetéskori alkalmazásának lehetősége az elbírálás idejére kötelező rendelkezéssé változott, azonban kiutasítás kiszabása esetén pénzbüntetés kiszabása mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabály szerint tilalmazott, így a jogerős ítélet pénzbüntetést kiszabó rendelkezése büntető anyagi jogszabályt sért. Az elkövetéskori és az elbíráláskori normaváltozások körében kitért továbbá a menedékjoggal rendelkezők kiutasítási tilalmát érintő rendelkezések módosítására is azzal a megjegyzéssel, hogy a IV. rendű terhelt kiutasításának az ezzel összefüggő módosítás sem volt akadálya.

[7] 3. A Kúria a 2024. május 30. napján meghozott Bfv.II.453/2024/6. számú végzésével a IV. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés végrehajtását félbeszakította.

[8] **III.** A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

[9] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[10] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye akkor, ha a bíróság jogerős ítéletében a cselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályainak a megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. A Csongrád-Csanád Vármegyei Főügyészség a felülvizsgálati indítványában az e törvényhely második fordulata szerinti felülvizsgálati okra hivatkozott, ezért az alapján a felülvizsgálatnak helye van.

[11] 2. A kiszabott büntetés akkor törvénysértő, ha annak neme vagy mértéke a Btk. valamely, a büntetés kiszabására vonatkozó, mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. Felülvizsgálati okot valósít meg törvénysértő büntetés okából az olyan anyagi jogi szabály megsértése, amelynek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény a bíróság számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem felel meg a törvénynek, mert joghátrányt ebben a formában a törvény nem tesz lehetővé [Bfv.III.1559/2018/10. (BH 2020.9.)].

[12] A Btk. szankciórendszerében a pénzbüntetés a Btk. 33. § (1) bekezdés d) pontja, a kiutasítás pedig az említett törvényhely i) pontja szerint egyaránt büntetési nem. A Btk. 33. § (3) bekezdése szerint a büntetések – az (5) és (6) bekezdésében foglalt kivételekkel – egymás mellett is kiszabhatóak, azonban ez utóbbi jogszabályi hivatkozás (6) bekezdés b) pontja szerint a kiutasítás mellett pénzbüntetés kiszabására nem kerülhet sor.

[13] Törvényt sértett tehát az eljáró bíróság, amikor a IV. rendű terhelttel szemben pénzbüntetést és kiutasítást is kiszabott; ezzel a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósult.

[14] Az alkalmazandó anyagi jogi jogszabály időbeli hatályát meghatározó rendelkezés, a Btk. 2. § (1) és (2) bekezdései alapján a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntetőtörvény szerint kell elbírálni, azonban, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntetőtörvényt kell alkalmazni.

[15] Az ítélkezési gyakorlat következetes abban, hogy a Btk. 2. §-a esetében a cselekmény elbírálásának ideje, de a Be. 659. § (2) bekezdése esetében a támadott határozat meghozatalának ideje alatt egyaránt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének időpontja értendő (BH 2009.231.II., BH 2014.35.).

[16] A Legfőbb Ügyészség átiratában helytállóan utalt arra, hogy az első fokon jogerőre emelkedett ítélet indokolásában az alkalmazott jogszabályokból [Btk. 60. § (2a) bekezdés] kiolvashatóan az alapügyben eljáró bíróság az elbíráláskor hatályos anyagi jogi jogszabályt alkalmazta. A már hivatkozott, a kiutasítás mellett pénzbüntetés kiszabását tiltó rendelkezés mind az elkövetés, mind az elbírálás idején hatályos rendelkezés volt, ezzel szemben a kiutasítás részletszabályaiban történt – a Btk. 2. §-a alkalmazása szempontjából releváns – változás.

[17] A Btk. a IV. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény befejezésének időpontjában (vagyis az elkövetés időpontjában, 2019. december 31-én) hatályos 59. § (1) bekezdése szerint azt a nem magyar állampolgár elkövetőt, akinek az országban tartózkodása nem kívánatos, Magyarország területéről ki kell utasítani. A kiutasított köteles az ország területét elhagyni, és a kiutasítás tartama alatt nem térhet vissza. A Btk. 60. § (1) bekezdése szerint a kiutasítás határozott ideig tart vagy végleges hatályú, míg a (2) bekezdése szerint a határozott ideig tartó kiutasítás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama tíz év. A kiutasításra

vonatkozó szabályok az embercsempészség büntette tekintetében nem tartalmaztak eltérő, speciális rendelkezést.

[18] Az elbírálás időpontjában azonban részben eltérő szabályok vonatkoztak a kiutasításra. A Btk. 60. § (1) és (2) bekezdése tekintetében a szabályok nem változtak, de a Btk. 60. § (2a) bekezdésének a 2020. évi XLIII. törvény 47. § (2) bekezdésével módosított, és 2021. január 1. napjától, azaz a bűncselekmény elbírálásakor már hatályos rendelkezése szerint – tágítva a korábban e rendelkezésben három nevesített határozott büncselekményi kört – előírta azt, hogy az embercsempészség (Btk. 353. §) esetén kiszabott szabadságvesztés mellett a kiutasítás – a Btk. 59. § (2) és (4) bekezdése szerinti esetek kivételével – nem mellőzhető, határozott tartamú kiutasítás esetén pedig annak tartama a kiszabott szabadságvesztés tartamának kétszerese, de legalább két év.

[19] Az elkövetéskor hatályos Btk. 59-60. §-ai alapján tehát az embercsempészség büntette esetén a kiutasítás kiszabása nem volt kötelező, ezért a 2021. január 1. napjával hatályba lépett, a Btk. 60. § (2a) bekezdésében foglalt rendelkezés annyiban kedvezőtlenebb, hogy a kiutasítást már kötelezően előírja.

[20] Az embercsempészség büntette nem magyar állampolgár elkövetőjével szemben az egységes jogalkalmazói gyakorlat a módosítás hatályba lépését megelőzően is indokoltnak tartotta a kiutasítás alkalmazását. Jelen esetben is az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény alkalmazásával a bíróság a külföldi származású IV. rendű terhelttel szemben mellőzhette volna a kiutasítás kiszabását, illetve tartamát meghatározhatta volna a szabadságvesztés kétszeresénél (jelen esetben a generális maximumnál) enyhébben (vagy akár súlyosabban) is, ezzel szemben a Szegedi Járásbíróság a Btk. 59. § (1) bekezdés, 60. § (1) és (2a) bekezdés felhívásával alkalmazta azt és az általa kiszabott kiutasítás tartamát a törvény által kiszabható tétel legfelső határával egyező tartamban állapította meg.

[21] A Btk. 50. § (1) és (2) bekezdése rendelkezik a pénzbüntetésről; az (1) bekezdés alapján a pénzbüntetés kiszabása lehetőség, a (2) bekezdés szerint viszont azt, akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme, vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.

[22] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a IV. rendű terhelt részéről a haszonszerzési érdek felmerült, ezért vele szemben – a Btk. 50. § (2) bekezdésében írt feltételek fennállása folytán – a pénzbüntetés alkalmazása kötelező.

[23] A Btk. 60. § (2a) bekezdés zárásmódozata szerint azonban e bekezdés alkalmazása esetén az 50. § (2) bekezdése alkalmazásának nincs helye. A Btk. 60. § (2a) bekezdése tehát kategorikusan tiltja a kiutasítással egyidejűleg a törvényi feltételek mellett kötelező pénzbüntetés kiszabását.

[24] A Kúria teljesség kedvéért megjegyzi, hogy olyan esetben, amikor a kiutasítás kiszabása nem kötelező, az alkalmazása kapcsán azt kell mérlegelni, hogy a terheltnek az országban tartózkodása kívánatos-e, a pénzbüntetés kiszabása körében pedig arra kell figyelemmel lenni, hogy a terhelt a bűncselekményt haszonszerzés céljából követte-e el, és rendelkezik-e megfelelő jövedelemmel vagy vagyonnal.

[25] A kiutasítás azonban akkor, ha kiszabásának a feltételei fennállnak, a pénzbüntetéshez képest a törvény szerint is elsőbbséget élvez, mivel a Btk. 33. § (6) bekezdés b) pontja szerint a kiutasítás mellett nem szabható ki pénzbüntetés, nem pedig fordítva [Kúria Bfv.II.978/2019/8. (BH 2020.132.)].

[26] Miután a törvénysértés a felülvizsgálati eljárásban a két, párhuzamosan alkalmazott büntetések közül a kiszabásában tilalmazott pénzbüntetés mellőzésével kiküszöbölhető, ezért

a Kúria a pénzbüntetés kiszabását – a kötelezően alkalmazandó kiutasításra tekintettel – mellőzte.

[27] Mindezek alapján a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak helyt adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján főszabály szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont második fordulata alapján IV. rendű terhelt tekintetében a fent írtak szerint megváltoztatta, egyebekben a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatot a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[28] A Be. 856. § (1) bekezdés d) pontja szerint a pénzbüntetést a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha a rendkívüli jogorvoslat folytán hozott határozat pénzbüntetés megfizetésére kötelezést nem tartalmaz. A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el. A Kúria ezért elrendelte a IV. rendű terhelt részére az általa eddig esetlegesen megfizetett pénzbüntetés mindenkori törvényes kamatával történő visszatérítését.

[29] IV. Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[30] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. október 17.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró